

Поправки:

10.03.2022. закон / LV, 50A, 11.03.2022. / Вступає в силу 12.03.2022.
24.03.2022. закон / LV, 60A, 25.03.2022. / Вступає в силу 26.03.2022.
07.04.2022. закон / LV, 70A, 08.04.2022. / Вступає в силу 09.04.2022.
21.04.2022. закон / LV, 78A, 22.04.2022. / Вступає в силу 23.04.2022.

Сейм прийняв і президент
держави проголошує такий закон:

Закон про підтримку цивільного населення України

Стаття 1. Ціль закону

(1) Ціль закону - надання підтримки цивільному населенню України, які залишають Україну або які не можуть повернутися в Україну через збройний конфлікт, спричинений Російською Федерацією під час цього збройного конфлікту, а також надання спільної підтримки суспільству України. Підтримка, яка передбачена цим Законом, надається під час конфлікту. Цивільне населення України у розумінні цього Закону - громадяни України та члени їх сімей, а також особи, яким надана посвідка на проживання, статус особи без громадянства або статус міжнародного захисту в Україні, та члени їх сімей.

(2) Закон визначає основні принципи роботи установ щодо публічних документів, які необхідні для використання на території Латвійської Республіки, але які не можуть бути отримані з України через збройний конфлікт, спричинений Російською Федерацією.
(у редакції закону від 10.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 1¹. Надання тимчасового захисту у Латвійській Республіці

Цей закон передбачає тимчасовий захист цивільного населення України в Латвійській Республіці в розумінні Закону про притулок.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

Стаття 2. Координація наданої підтримки

(1) Комісія з цивільного захисту зони співробітництва (надалі — Комісія):

- 1) приймає заяви від цивільного населення України на необхідну їм підтримку, включаючи проживання, харчування, предмети першої необхідності, медичні послуги та послуги освіти для дітей (надалі — заява);
- 2) інформує соціальну службу самоврядування про необхідність надання соціальної допомоги та соціальних послуг
- 3) координує надання підтримки.

(2) Заяви також приймаються Державною пожежно-рятувальною службою.

(3) Для надання координованої підтримки на адміністративній території відповідного самоврядування комісія може створити єдиний координаційний пункт підтримки, що надається державою та самоврядуванням, залучаючи до своєї діяльності неурядові організації або визначити координацію підтримки через спільні державні та центри обслуговування клієнтів самоврядування або структурні підрозділи самоврядування по обслуговуванню клієнтів.

(3¹) Єдині державні та муніципальні центри обслуговування клієнтів та центри обслуговування місцевих органів влади надають підтримку у застосуванні послуг державного управління та здійснюють реєстрацію фізичних осіб з використанням єдиної системи управління послугами центру обслуговування клієнтів www.pakalpojumucentri.lv.

(4) Установи, зазначені в цій статті, узагальнюють інформацію, одержану від цивільного населення України, необхідну для надання підтримки. Кабінет Міністрів визначає обсяг інформації, що підлягає отриманню для надання підтримки, порядок її збирання, використання та термін зберігання.

(5) При прийнятті заяви згадані у цій статті установи забезпечують внесення даних, зазначених у пунктах 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 121, 13, 16, 20, 22, 26, 26 та 28 частини першої статті 11 Закону про Реєстр фізичних осіб, про громадянина України як одержувача тимчасового захисту, якщо його особу встановлено, а також вказують статус особи – активний (якщо особа не зареєстрована у Реєстрі фізичних осіб у такому статусі) - або відповідним чином оновлюють відомості, включені до Реєстру фізичних осіб.

(6) Державна пожежно-рятувальна служба підтримує інформацію щодо кількості цивільного населення України, розміщеного у конкретному місцевому самоврядуванні, у порядку, передбаченому цим законом. Державна пожежно-рятувальна служба оновлює вказану інформацію не рідше ніж один раз на день відповідно до інформації, наданої місцевими самоврядуваннями.

(7) Кабінет Міністрів визначає кількість цивільного населення України, які мають бути розміщені у кожному місцевому самоврядуванні, з урахуванням можливої кількості цивільного населення України, що прибуває до Латвії, та кількості мешканців, задекларованих у місцевому самоврядуванні.

(8) Якщо місцеве самоврядування досягло максимальної кількості цивільного населення України для розміщення у місцевому самоврядуванні, то Державна пожежно-рятувальна служба спрямовує цивільне населення України до місцевого самоврядування, де, відповідно до інформації, зазначеної у частині шостій цієї статті, надається допомога у розміщенні.

(у редакції закону від 10.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 24.03.2022 та від 07.04.2022, що вступають в силу 09.04.2022)

Стаття 2¹. Призначення робітників

З метою забезпечення видачі довгострокової візи або посвідки на проживання, зазначених у частині першій та другій статті 3 цього Закону, у разі масового прибуття громадян України, керівник державної установи або органу місцевого самоврядування або уповноважена ним посадова особа має право на строк до трьох місяців призначити посадову особу (працівника) цієї установи для виконання відповідних посадових (службових) обов'язків в Управлінні у справах громадянства та міграції, погодивши призначення з Управлінням у справах громадянства та міграції. Таке призначення не вважається переведенням на іншу посаду (робоче місце).

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 3. Право на проживання та роботу

(1) Якщо цивільна особа України не має права на проживання в Латвійській Республіці або має право на проживання, але не має права на роботу і якщо у нього є чинний проїзний документ, Управління у справах громадянства та міграції, Державна прикордонна охорона або дипломатичні представництва та консульські установи Латвійської Республіки за кордоном можуть видати довгострокову візу з правом працевлаштування без обмежень на строк до одного року, не застосовуючи вимоги пунктів 3 та 5 частини першої статті 4 Закону про імміграцію, а також невзимку державного мита за оформлення документів, що подаються для подання заяви на отримання візи. У такому разі перша частина статті 63 Закону про притулок не застосовується.

(2) Управління у справах громадянства та міграції видає дозвіл на проживання цивільній особі України, яка не має чинного проїзного документа — посвідчення особи громадянина третьої країни — на один рік відповідно

(3) вимогами, зазначеними у пункті 24 частини першої статті 23 Закону про імміграцію та частини першої статті 61 Закону про притулок, без стягнення державного мита за видачу посвідки на проживання - посвідчення особи громадянина третьої країни.

(3) Якщо особа, якій надано статус тимчасового захисту, вперше в Латвії отримує документ, що засвідчує особу, особу відповідної особи підтверджується анкетною для співбесіди, затвердженою посадовою особою Державної прикордонної охорони або Управління у справах громадянства та міграції.

(4) При видачі згаданих у частинах першій та другій цієї статті документів частина друга статті 65 Закону про притулок не застосовується .

(5) Видаючи документ, зазначений у частині першій цієї статті, до Реєстру фізичних осіб про громадянина України як одержувача тимчасового захисту вносять дані, зазначені у пунктах 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 121, 13, 16, 20, 22, 26, 26 та 28 частини першої статті 11 Закону про Реєстр фізичних осіб, а також вказують статус особи – активний (якщо особа не зареєстрована у Реєстрі фізичних осіб у такому статусі) - або відповідним чином оновлюють відомості, включені до Реєстру фізичних осіб.

(у редакції закону від 10.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 24.03.2022 та від 07.04.2022, що вступають в силу 26.03.2022.)

Стаття 3¹. Виняток щодо видачі документа, що засвідчує особу

Якщо законний представник громадянина або негромадянина Латвії, який не досяг 15-річного віку, просить видати документ, що засвідчує особу, або законний представник бажає отримати документ, що засвідчує особу громадянина або негромадянина Латвії віком до 14 років, та представник є цивільною особою України та законний представник громадянина або негромадянина Латвії, є громадянином або негромадянином Латвії, є недоступний, то Управління у справах громадянства та міграції не може застосовувати пункт п'ятий статті 10 Закону про документи, що засвідчують особу.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 4. Термін дії проїзного документа, виданого в Україні

Якщо термін дії проїзного документа, виданого в Україні, минув, у Латвійській Республіці він вважається дійсним до 28 лютого 2023 року.

Стаття 5. Подання документів, необхідних для подання заяви на отримання візи чи посвідки на проживання або для визначення правового статусу особи

(1) Якщо цивільна особа України запитує візу (також зазначену в частині 3 цього закону) або посвідку на проживання, але подані документи для запиту візи або посвідки на проживання не відповідають вимогам, передбаченим Законом про легалізацію документів або не представлені всі документи, необхідні для запиту на візи чи посвідку на проживання, зазначені в нормативних актах, то Управління у справах громадянства та міграції може встановити строк до одного року для подання необхідних документів. Це положення поширюється на ті документи, які необхідні для визначення правового статусу особи в Латвії, а також на внесення або оновлення інформації до Реєстру фізичних осіб.

(2) Документи для оформлення візи або посвідки на проживання також можуть бути подані цивільною особою України до єдиного державного центру обслуговування клієнтів та центру обслуговування клієнтів самоврядування, який надсилає документи, що подаються для оформлення візи або посвідки на проживання, до Управління у справах громадянства та міграції. Єдиний державний центр обслуговування клієнтів та центр обслуговування клієнтів самоврядування консультує цивільних осіб України з питань подання документів, необхідних для оформлення візи чи посвідки на проживання, та надає цивільним особам України можливість подання цих документів.

(3) Для внесення або оновлення відомостей у Реєстрі фізичних осіб про особу, яка отримала тимчасовий захист, особа, подаючи заяву, заповнює та подає відповідну заяву, затверджену посадовою особою Управління у справах громадянства та міграції, якщо посвідка на проживання не запитується одночасно із заявкою.

(З поправками, внесеними до закону від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022)

Стаття 5¹. Забезпечення дотримання ветеринарно-санітарних вимог та реєстрація тварин

(1) Цивільному населенню України дозволено в'їзд до Латвії з тваринами та ввезення тварин з України, навіть якщо не забезпечено дотримання вимог, встановлених нормативними актами, що регулюють сферу ветеринарії.

(2) З метою забезпечення виконання мінімальних санітарних вимог та реєстрації тварин щодо тварин, що ввозяться до Латвії, Комісія приймає заяви від цивільного населення України про отримання підтримки, необхідної для виконання цих вимог.

(3) Кабінет Міністрів встановлює порядок, у якому реєструються згадані у частині першій цієї статті тварини та забезпечується виконання щодо них обов'язкових санітарних вимог, а також максимальний розмір плати за заходи щодо забезпечення визначається дотримання обов'язкових санітарно-гігієнічних вимог до тварин.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 6. Обов'язки об'єкту розміщення

(1) Якщо цивільній особі України потрібна додаткова підтримка (наприклад, вагітні жінки, сім'ї з дітьми віком до двох років або у зв'язку з функціональною інвалідністю - очевидні рухові розлади, психічні розлади, потреби у догляді, специфічна медична допомога та інші потреби), він повинен про це поінформувати місце розміщення, щоб можна було негайно надати необхідну підтримку та догляд. Місце розміщення інформує згадану у частині першій, другій або третій статті 2 цього закону установу про отриманий запит.

(2) Місце розміщення інформує Продовольчо-ветеринарну службу про цивільне населення України, яке прибуло до Латвії разом із тваринами.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 7. Обсяг надання допомоги

(1) Держава забезпечує цивільному населенню України:

- 1) підтримка, що надається Фондом інтеграції суспільства в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу;
- 2) підтримка найбільш знедолених у рамках операційної програми Європейського фонду підтримки;
- 3) до 30 днів послуг соціальної реабілітації в Державному агентстві соціальної інтеграції, якщо особа потребує цілодобового обслуговування у зв'язку з психоемоційним станом відповідно до оцінки соціальної служби місцевого самоврядування;
- 4) бюджетні технічні кошти у терміновому порядку;
- 5) Послуги, що надаються Державним агентством зайнятості, включаючи активну зайнятість та превентивні заходи щодо скорочення безробіття, що фінансуються в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу;
- 6) суспільні соціальні послуги в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу, без застосування їх у нормативних актах про Порядок оцінки індивідуальних потреб особи та розроблення індивідуального плану соціальної допомоги або соціальної реабілітації для здійснення деінституціоналізації. У такому разі оцінку індивідуальних потреб та розробку індивідуального плану соціальної допомоги або соціальної реабілітації забезпечує самоврядування, в якому проживає особа або в якому сирітський суд ухвалив рішення про встановлення екстреної опіки та призначення екстреного опікуна для дитини;
- 7) покриття витрат на реєстрацію тварин та дотримання обов'язкових санітарно-гігієнічних вимог що до тварин;
- 8) особам, яким в Україні встановлено I групу інвалідності або статус дитини-інваліда - право на отримання паркувального талону інваліда, виданого Управління безпеки дорожнього руху.

(1¹) Держава та самоврядування надають інші види підтримки цивільному населенню України, якщо потреба в ній встановлена після оцінки індивідуальних потреб особи.

(1²) Цивільне населення України мають право на базовий рахунок у розумінні Закону про платіжні послуги та електронні гроші. Кредитна організація зобов'язана відкрити базовий рахунок незалежно від виконання громадянином України умов частини другої статті 97.2 Закону про платіжні послуги та електронні гроші.

(2) *(Виключена законом від 24.03.2022.)*

(3) Громадяни України мають такі ж права на соціальні послуги та соціальну допомогу, які передбачені для громадян Латвії та негромадян Латвії у Законі про соціальні послуги та соціальну допомогу. Соціальні послуги, соціальну допомогу та іншу матеріальну підтримку надає місцеве самоврядування, на адміністративній території якого особа має місце розселення чи місце проживання, навіть якщо особа не задекларувала своє місце проживання, крім випадку, коли підтримка вже була надана самоврядуванням попереднього місця поселення або місця проживання особи. До 31 серпня 2022 року муніципальна соціальна служба не проводить оцінку матеріальної бази цивільного населення України до ухвалення рішення про призначення допомоги із соціальної допомоги та соціального обслуговування.

(3¹) Соціальна служба самоврядування призначає та виплачує одноразову допомогу громадянам України у кризовій ситуації 272 євро повнолітній особі та 190 євро за кожну дитину.

(4) Цивільне населення України має право на отримання платних послуг охорони здоров'я у тому ж обсязі, що й особи, застраховані у Латвії у межах обов'язкового державного медичного страхування. Крім груп осіб, зазначених у частині другій статті 6 Закону про фінансування охорони здоров'я, цивільна особа України звільняється від співплати пацієнта, за винятком випадку, якщо вона застрахована відповідно до Закону «Про державне соціальне страхування».

(4¹) В аптеці громадянину України видають ліки для лікування хронічних захворювань, крім наркотичних засобів або аналогічних психотропних засобів, що відпускаються за рецептом, виданим в Україні, якщо рецепт написаний розбірливим почерком або за допомогою комп'ютера або інших технічних засобів, що забезпечують ясне та однозначне сприйняття деталей рецепту та тексту, і рецепт не зазнавав коригування. Також ліки відпускаються, якщо термін дії рецепту закінчився не більше 14 днів тому. Рецепти, виписані в Україні, зберігаються в аптеці три роки.

(4²) Цивільне населення України має право на отримання переривання вагітності, що оплачується державою, та пов'язаних з ними медичних послуг в умовах стаціонару або денного стаціонару. Для переривання вагітності не потрібна видана правоохоронним органом довідка та схвалення лікарського консиліуму, та переривання вагітності припустимо раніше, ніж через 72 години після видачі направлення на переривання вагітності.

(5) З метою оперативної підтримки цивільного населення України Державне агентство зайнятості має право організувати активну зайнятість та профілактичні заходи щодо зниження рівня безробіття не застосовувати встановлений нормативними актами порядок щодо організації та фінансування активної зайнятості та профілактичних заходів щодо скорочення безробіття для відбору виконавців заходів.

(6) Для прийому на роботу цивільних осіб України не потрібна реєстрація вакансії роботодавця у Державному агентстві зайнятості та не застосовується встановлена нормативними актами вимога про працевлаштування іноземців та розмір необхідних фінансових засобів для забезпечення роботодавцем заробітної плати не нижче середньої брутто-зарплати в Латвійській Республіці у попередньому році.

(7) Громадянин України при вступі у трудові відносини має право на отримання одноразової початкової допомоги з праці у розмірі однієї мінімальної місячної заробітної плати, яка не оподатковується прибутковим податком із населення. Для отримання зазначеної допомоги особа повинна подати заяву до Державного агентства зайнятості протягом місяця з дня виникнення трудових правовідносин.

(8) Цивільне населення України має право безкоштовно користуватися транспортним засобом загального користування для перевезення пасажирів на пільгових маршрутах регіонального значення при пред'явленні документа, що засвідчує особу, або іншого документа, що підтверджує, що особа є цивільною особою України.

(9) Цивільна особа України має право на безкоштовне відвідування державних музеїв під час пред'явлення документа, що засвідчує особу, або іншого документа, що засвідчує, що він є цивільною особою України.

(9¹) Цивільна особа України має право на безоплатне отримання копій соціально-правової довідки Національного архіву Латвії та пов'язаних з нею документів та, за необхідності, переклад соціально-правової довідки російською мовою, при пред'явленні документа, що засвідчує особу, або іншого документа, що засвідчує, що особа є цивільною особою України.

(10) Цивільне населення України є групою ризику соціальної ізоляції у розумінні Закону про соціальне підприємство.

(11) Цивільне населення України має право на отримання допомоги з народження дитини, встановленої Законом про державну соціальну допомогу, якщо дитина народилася в Латвійській Республіці після 24 лютого 2022 року, а допомогу з догляду за дитиною та державну сімейну допомогу - якщо він проживає в Латвійській Республіці разом з дитиною. Державна служба соціального страхування виплачує допомогу з догляду за дитиною та сімейну державну допомогу цивільній особі України протягом строку дії довгострокової візи або посвідки на з моменту, коли цей закон вступає в силу. Надзвичайний опікун може отримувати допомогу у зв'язку з народженням дитини, якщо надзвичайна опіка встановлена до досягнення дитиною однорічного віку та допомога ще не виплачена іншій особі. Зазначена допомога надається, навіть якщо особі або дитині не надано персонального коду в Латвійській Республіці і немає активного статусу в Реєстрі фізичних осіб. Пункти 1² та 2 статті 4 Закону про державну соціальну допомогу не поширюються на цивільних осіб України.

(12) Державне рухоме майно та рухоме майно самоврядування, яке, відповідно до цього Закону необхідне для забезпечення підтримки цивільного населення України, може бути передано іншій державній установі або органу місцевого самоврядування за актом приймання - передачі (із зазначенням найменування, кількості та балансової вартості майна), без застосування встановленого нормативними актами порядку відчуження майна публічної особи.

(3 поправки, внесені до закону від 10.03.2022, від 24.03.2022 та 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 8. Фінансування підтримки

(1) Заходи щодо підтримки цивільного населення України фінансуються переважно за рахунок коштів державного бюджету та бюджетів органів місцевого самоврядування, що виділяються установами, що фінансуються з бюджету. Кабінет Міністрів може за

мотивованим запитом міністерств ухвалити рішення щодо виділення коштів з державного бюджету за програмою 02.00.00 «Кошти на непередбачувані витрати» для надання підтримки, зазначеної в цьому законі.

(2) Міністр фінансів має право вносити зміни до асигнувань, у тому числі скорочення або перерозподіл асигнувань між міністерствами та іншими центральними державними установами на надання підтримки цивільному населенню України, якщо прийнято відповідне рішення Кабінету Міністрів та Бюджетно-фінансова (податкова) комісія Сейму розглянула його протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідної інформації та не заперечувала проти нього, а також перерозподіляти асигнування міністерству або іншій центральній державній установі в межах встановлених законом асигнувань між програмами, підпрограмами та кодами витрат за економічними категоріями.

(3) Для забезпечення надання допомоги, зазначеної в цьому законі, Міністр фінансів має право збільшити асигнування, зазначені в законі «Про державний бюджет на 2022 рік» у програмі 02.00.00 «Кошти на непередбачені витрати» бюджетного відділу «74. Перерозподіл у процесі виконання державного бюджету» та розширити допустимі межі дій уряду щодо виконання державних зобов'язань, якщо прийнято відповідне рішення Кабінету Міністрів та Бюджетно-фінансова (податкова) комісія Сейму розглянула його протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідної інформації та не заперечувала проти нього.

Стаття 8¹. Застосування податку на додану вартість

Ставка податку на додану вартість 0 відсотків застосовується до такого постачання товарів, у межах якого платник податку на додану вартість реєструється на підставі договору, що взаємно укладеного договору, або акта приймання-передачі товарів, або на підставі іншого документа, що засвідчує правочин, товар безоплатно передається організації суспільної користі, яка:

- 1) ці товари вивозить з території Європейського Союзу в рамках гуманітарної допомоги та благодійності з метою надання спільної підтримки суспільства України;
- 2) ці товари доставляються органу, визнаному іншою державою-членом Європейського Союзу, який передає їх як гуманітарну допомогу чи пожертви населенню України.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022. Стаття застосовується з 24.02.2022. Див. пункт 2 Перехідних положень)

Стаття 9. Виняток щодо державних закупівель

Для надання підтримки, зазначеної в цьому Законі, цивільному населенню України у розумінні Закону про державні закупівлі та Закону про державні закупівлі вправі здійснювати закупівлі без застосування правових норм, що регулюють відповідну сферу закупівель, а також вносити зміни до відповідних договорів, укладених із постачальниками, в обсязі, об'єктивно необхідному для надання підтримки цивільному населенню України. З метою забезпечення ефективного використання коштів замовника шляхом організації підтримки, передбаченої цим Законом, проводиться дослідження цін.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 10. Права на безкоштовне розповсюдження телебачення

- (1) Національна рада з електронних засобів масової інформації на свій розсуд має право на строк до одного року в мережі, де безкоштовні телевізійні програми поширюються наземними передавачами, включити іноземну телепрограму, основна звукова доріжка якої буде українською мовою. У цьому випадку не застосовується встановлена частиною другою статті 61 Закону про електронні засоби масової інформації вимога про застосування процедури конкурсу.
- (2) Постачальники послуг з поширення телевізійних програм не зобов'язані включати програму, зазначену в частині першій цієї статті, до списку своїх програм, що ретранслюються.
- (3) До згаданої у частині першій цієї статті програми не застосовуються положення Закону про електронні засоби масової інформації щодо надання обов'язкових субтитрів.
- (4) Технічне розповсюдження програми в мережі, де безкоштовні телевізійні програми поширюються наземними передавачами, забезпечує Державне акціонерне товариство «Латвійський державний центр радіо та телебачення». Умови розповсюдження узгоджуються Національною радою з електронних засобів масової інформації, Державно-акціонерним товариством «Латвійський державний центр радіо та телебачення» та власником або законним представником програми за взаємною згодою.
- (5) Зазначений у частині четвертій цієї статті захід фінансується у порядку, встановленому частиною другою статті 8 цього закону.
(З поправками, внесеними до закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 11. Право муніципалітету на пожертвування

Муніципалітет на підставі рішення ради має право жертвувати кошти чи майно для спільної підтримки суспільства України.

Стаття 11¹. Право юридичних осіб на пожертвування

- (1) Товариства та фонди мають право жертвувати кошти або майно для спільної підтримки українського суспільства поза метою, визначеною у статуті.
- (2) Товариства та фонди при прийомі пожертвувань та подарунків від фізичних та юридичних осіб для загальної підтримки суспільства України мають право не вказувати ідентифікаційні дані про жертводавців та дарувальників у розділі «Звіт про пожертвування та дари».
- (3) Товариство капіталу публічної особи, товариство капіталу, в якому частка публічної особи у статутному капіталі окремо або загалом перевищує 50 відсотків, а також товариство капіталу, в якому частка капіталу однієї чи кількох публічних осіб окремо або в сукупності перевищує 50 відсотків (надалі також - суспільство капіталу), має право жертвувати фінансові кошти чи майно для спільної підтримки суспільства України.

(4) Товариство капіталу може спрямувати не більше 20 відсотків суми прибутку попереднього звітного року, зменшеного на субсидію з державного бюджету, отриману суспільством капіталу у відповідному звітному році, на пом'якшення наслідків кризи, спричиненої COVID-19. Подарунки (пожертви) на загальну підтримку суспільства України, у тому числі подарунки (пожертви), зазначені у пункті 1 частини другої статті 10 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи, не повинні перевищувати суму, зазначену у частині першій статті 11 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи.

(5) Дозвіл міністра фінансів зазначений у пунктах 1 та 3 частини третьої статті 11 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи не потрібен, якщо товариство капіталу, зазначене у цих пунктах, жертвує (дарує) фінансові кошти або майно для спільної підтримки суспільства України.

(6) Якщо сума індивідуального дару (пожертвування) для загальної підтримки суспільства України не перевищує 1500 євро, рішення про її надання приймається правлінням відповідного товариства капіталу за згодою наглядової ради, якщо такою було створено у товаристві капіталу.

(7) Якщо сума індивідуального дару (пожертвування) на загальну підтримку суспільства України перевищує 1500 євро або загальна сума подарунків (пожертв), зроблених на загальну підтримку суспільства України протягом календарного року на одного отримувача подарунка (пожертвування) перевищує 1500 євро, дару (пожертвування) може бути наданий правлінням відповідного товариства капіталу за згодою власника часток капіталу публічної особи та наглядової ради, якщо такою було створено у товаристві капіталу.

(8) Товариство капіталу зобов'язане дотримуватися обмежень, встановлених Законом про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи, тією мірою, якою встановлено цим законом, якщо не встановлено не інше. До здійснення пожертвування правління та рада товариства капіталу, якщо такою було створено у товаристві капіталу, оцінюють відповідність дару (пожертвування) цілям цього закону та вимогам Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи. Правління та рада товариства капіталу, якщо вони були створені у товаристві капіталу, діють як розсудливий та сумлінний власник, несуть відповідальність за відповідність свого рішення вимогам правових актів, а також за контроль за виконанням цього рішення. Правління і рада товариства капіталу, якщо такою було створено у товаристві капіталу, зобов'язані забезпечити відповідність використання дару (пожертвування) вимогам обов'язкових нормативних актів протягом усього терміну дії договору дару (пожертвування).

(9) Після вчинення згаданого в частині сьомій цієї статті дару (пожертвування) товариство капіталу протягом 10 робочих днів інформує Міністерство фінансів про зроблений дар (пожертвування), вказавши його суму та одержувача.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 11². Право товариств капіталу самоврядувати дарувати майно

(1) Товариство капіталу самоврядування чи товариство капіталу, у якому частка місцевого самоврядування у статутному капіталі перевищує 50 відсотків, або товариство капіталу, у якому частка у статутному капіталі відповідного самоврядування перевищує 50 відсотків, може подарувати (пожертвувати) на загальну підтримку суспільства України майно, балансова вартість якого становить нуль євро та яке не є необхідним для господарської діяльності такого товариства капіталу. Таке товариство капіталу вправі покрити всі витрати, пов'язані з транспортуванням цього рухомого майна, включаючи їх в суму дару (пожертвування).

(2) Якщо згадане у частині першій цієї статті товариство капіталу дарує згадане у частині першій цієї статті майно, то такий дар (пожертва) не поширюється положення цього Закону і Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи щодо дару (пожертвування).

(3) У згаданому у частині другій цієї статті випадку рішення про надання дару (пожертви) приймає виконавчий орган згаданого у частині першій цієї статті товариства капіталу, якщо отримано згоду власника часток капіталу, що належать похідній публічній особі.

(4) Правління та рада згаданого у частині першій цієї статті товариства капіталу, якщо такі засновані у товаристві капіталу, діють як розсудливий та сумлінний власник, несуть відповідальність за відповідність прийнятого ними рішення вимогам правових актів, а також здійснюють контроль за виконанням цього рішення. Правління і рада згаданого у частині першій цієї статті товариства капіталу, якщо такі засновані у товаристві капіталу, зобов'язані у час дії договору дарування (пожертвування) забезпечити, щоб використання дару (пожертвування) відповідало вимогам всіх обов'язкових нормативних актів.

(5) Згадане у частині першій цієї статті товариство капіталу може направити на дар (пожертвування) на загальну підтримку суспільства України не більше 20 відсотків суми прибутку попереднього звітного року, зменшену на субсидію з державного бюджету, отриману товариством капіталу у відповідному звітному році на пом'якшення наслідків кризи, спричиненої Covid-19
(у редакції закону від 07.04.2022., що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 12. Умови надання первинної допомоги

(1) Держава надає первинну підтримку цивільному населенню України на строк до 90 днів - послуги з розміщення та харчування.

(2) *(Виключена законом від 24.03.2022.)*

(3) Порядок надання первинної допомоги особам встановлює Кабінет Міністрів.
(З поправками, внесеними до закону від 24.03.2022, що вступає в силу 26.03.2022.)

Стаття 13. Компетенція муніципалітету у наданні підтримки

(1) Самоврядування:

1) надають невідкладну допомогу громадянському населенню України з важкими або дуже важкими функціональними порушеннями, які обмежують можливість людини пересуватися та обслуговувати себе, а також надають послуги соціального догляду за місцем проживання та послуги з підтримки пересування;

2) визначають місця проживання цивільного населення України, яке потребує додаткової допомоги, щоб планувати подальшу допомогу та надавати необхідну підтримку;

- 3) збирають інформацію про підтримку, що надається цивільному населенню України, та про витрати на її надання;
- 4) консультують цивільних осіб України з питань подання документів, необхідних для оформлення візи чи посвідки на проживання, та забезпечують цивільним особам України можливість подання цих документів;
- 5) вносять до Реєстру фізичних осіб інформацію у порядку та обсязі, встановлених частиною п'ятою статті 2 цього закону.

(1¹) Якщо у період з 1 березня 2022 року до 30 червня 2022 року робітник сирітського суду або соціальної служби самоврядування, задіяний у забезпеченні підтримки цивільного населення України, виконував понаднормову або додаткову роботу, то фактичні витрати самоврядування, пов'язані з понаднормовою роботою або надбавкою за додаткову роботу, повністю покриваються за рахунок програми державного бюджету «Кошти для непередбачених випадків».

(1²) У період з 9 квітня 2022 р. по 30 червня 2022 р. самоврядування може призначити працівникам сирітського суду та соціальної служби самоврядування:

- 1) понаднормовий час, що перевищує максимальний час понаднормової роботи, встановлений Законом про працю, але разом із нормальним робочим часом не перевищують 60 годин на тиждень. Частина четверта статті 136 Закону про працю не поширюється на згадані у цій частині випадки;
- 2) на додаток до максимального розміру надбавок, зазначених у частині другій статті 14 Закону про оплату праці посадових осіб та службовців державних установ та установ місцевого самоврядування, надбавку за інтенсивність праці у розмірі до 50 відсотків від місячної заробітної плати.

(2) Самоврядування, використовуючи електронну послугу Казначейства ePärskati відповідно до нормативних актів про порядок, в якому Казначейство забезпечує оборот інформації, використовуючи електронні послуги Казначейства, один раз на місяць до десятого числа місяця, наступного за звітним, подає до Міністерства охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку звіт про витрати, пов'язані з підтримкою, наданою цивільному населенню України.

(2¹) Міністерство економіки, Міністерство освіти і науки та Міністерство добробуту відповідно до їх компетенції протягом п'яти робочих днів погоджують відповідність відомостей, зазначених у частині другій цієї статті, зі звітом Казначейства. Самоврядування забезпечує контроль за використанням коштів, зазначених у нормативних актах, та відповідність використання мети цього закону.

(3) Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку один раз на місяць відшкодовує органам місцевого самоврядування витрати, понесені згідно з наданням підтримки цивільному населенню України, клопотаючи про виділення коштів бюджетного відділу «74. Фінансування, що підлягає перерозподілу у процесі виконання річного державного бюджету» програми 02.00.00 «Кошти на непередбачувані витрати», за винятком видатків, зазначених у статті 11 цього закону.

(4) Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку інформацію про підтримку цивільному населенню України, що надається об'єднаними державними центрами обслуговування клієнтів та центрами обслуговування клієнтів самоврядувань та структурними одиницями центрів обслуговування клієнтів самоврядувань, для подання заяви та реєстрації послуг державного управління у Реєстрі фізичних осіб, отримує з використанням інформації, наданої самоврядуваннями в системі управління послугами www.pakalpojumucentri.lv.

(3 поправками, внесеними до закону від 10.03.2022, від 24.03.2022 та 07.04.2022, що вступають в силу 09.04.2022.)

Стаття 13¹. Права цивільного населення України на освіту

(1) Неповнолітня цивільна особа України, а також повнолітня цивільна особа України, яка раніше почала та продовжила здобувати загальну середню освіту у 2021/2022 навчальному році, має право на здобуття загальної освіти в державній освітній установі або освітній установі самоврядування в такому ж порядку, в якому надається можливість здобуття освіти неповнолітній особі, яка шукає притулку, відповідно до положень Закону про притулок та інших нормативних актів. Якщо здобуття загальної освіти для цивільної особи в Україні забезпечує приватна освітня установа, то витрати на неї покриваються так само, як і для державних та освітніх установ самоврядування відповідно до зазначених у положеннях Закону про притулок та інших нормативних актів. Неповнолітній цивільній особі України надається можливість здобуття освіти державною мовою або мовою меншини на рівні дошкільної та початкової освіти, відповідно до положень Закону про освіту, що стосуються мови навчання у програмах навчання меншин. Неповнолітня цивільна особа України не складає державних іспитів, необхідних для відповідного рівня освіти при здобутті загальної освіти.

(2) Неповнолітня цивільна особа України має право на здобуття дошкільної освіти в освітній установі того самоврядування, на адміністративній території якого проживає дитина. Якщо самоврядування неповнолітній цивільній особі України, яка досягла півторарічного віку та місце проживання якого перебуває на адміністративній території самоврядування, не надає місце у програмі дошкільної освіти, що реалізується освітньою установою самоврядування (з півтора року до початку здобуття основної освіти) та неповнолітня цивільна особа України освоює програму дошкільної освіти у приватній освітній установі, то самоврядування покриває витрати відповідного приватного постачальника послуг у порядку та у розмірі, встановлених Законом про освіту та підзаконними йому нормативними актами. Зарплату педагогів за забезпечення дошкільної освіти неповнолітніх цивільних осіб України (з півторарічного віку до початку здобуття основної освіти) та засоби навчання, що використовуються у навчальному процесі для освоєння програм дошкільної освіти держава фінансує в тому ж порядку і в тому ж розмірі, в якому держава фінансує неповнолітню цивільну особу, яка шукає притулку, відповідно до нормативних актів, що визначають право осіб, які шукають притулку, на освіту.

(3) Неповнолітня цивільна особа України, а також повнолітня цивільна особа України, яка раніше почала та продовжила здобувати професійну освіту у 2021/2022 навчальному році, має право продовжити розпочате раніше здобуття професійної освіти шляхом освоєння програм середньої професійної освіти після здобуття основної освіти в державній або освітній установі самоврядування у такому ж порядку, як і для надання можливості здобуття освіти неповнолітній цивільній особі, яка шукає притулку, відповідно зазначеному у Законі про притулок та інших нормативних актах. Цивільна особа України при здобутті середньої професійної освіти складає професійні кваліфікаційні іспити, передбачені відповідною освітньою програмою, але не складає інші державні іспити, передбачені освітньою програмою.

(4) Неповнолітня цивільна особа України має право продовжити здобуття раніше розпочатої професійної освіти шляхом освоєння відповідних програм професійної освіти у державних навчальних закладах, у тому ж порядку, в якому надається можливість здобуття освіти неповнолітній особі, яка шукає притулку, відповідно до положень Закону про притулок та інших нормативних актів. Неповнолітня цивільна особа України має право продовжити раніше розпочате здобуття професійної освіти

шляхом освоєння відповідних програм професійної освіти в освітніх установах самоврядування у такому ж порядку, як і для надання можливості здобуття освіти неповнолітній цивільній особі, яка шукає притулку, відповідно зазначеному у Законі про притулок та інших нормативних актах, за винятком положення про виділення державного фінансування на оплату праці вчителів та забезпечення навчально-методичними посібниками.

(5) Цивільна особа України, яка навчається за акредитованою програмою вищої освіти України, може бути прийнята до акредитованого вищого навчального закладу або коледжу Латвії, прирівнюючи його до студента, який прибув за програмою співпраці або обміну з-за кордону на короткий термін навчання, та держава надає їй навчальну стипендію для освоєння навчальних курсів. Кабінет Міністрів встановлює розмір навчальної стипендії для освоєння навчальних курсів, термін, на який надається навчальна стипендія, а також умови та порядок надання цієї стипендії.

(6) Якщо в акредитованій вищій школі Латвії або коледжі або науковій установі, зареєстрованій у Реєстрі наукових установ Латвії, надається стажування (без винагороди) цивільній особі України, яка виконувала обов'язки академічного або наукового співробітника в Україні, то держава надає дослідницьку стипендію цій цивільній особі України для виконання наукової або академічної роботи. Кабінет Міністрів визначає розмір дослідницької стипендії на виконання наукової та навчальної роботи, термін, на який призначається навчальна стипендія, а також умови та порядок присудження цієї стипендії.
(у редакції закону від 24.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 13². Права цивільного населення України на працевлаштування

(1) Цивільна особа України, яка має виданий в Україні проїзний документ, має право створити трудові відносини без отримання довгострокової візи з правом на працевлаштування, зазначеної в частині першій статті 3 цього закону. У цьому випадку трудовий договір укладається не більше ніж на 30 днів. Не пізніше ніж протягом 10 днів з дня створення трудових відносин цивільна особа України зобов'язана звернутися до Управління у справах громадянства та міграції за отриманням довгострокової візи з правом на працевлаштування.

(2) Управління у справах громадянства та міграції видає довгострокову візу з правом на працевлаштування або відмовляє у її видачі протягом 20 днів з дня отримання згаданої у частині першій цієї статті заяви.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

Стаття 14. Право громадян України на лікувальну діяльність

(1) Порядок надання тимчасових професійних послуг за регульованою професією в Латвійській Республіці, встановлений Кабінетом Міністрів, поширюється також на лікарів-практиків, які є цивільними особами України.

(2) Встановлений Кабінетом Міністрів порядок продовження терміну реєстрації для практикуючих лікарів, які за професією або за однією з основних спеціальностей, підспеціальностей або додаткових спеціальностей професії здійснювали професійну діяльність за межами Латвійської Республіки у державі-члені Європейської економічної зони або Швейцарської Конфедерації, поширюється також на медичних працівників, які провадили професійну діяльність в Україні та є цивільними особами України.

(3) Встановлений Кабінетом Міністрів порядок переатестації для практикуючих лікарів, які тривалий час здійснювали професійну діяльність за межами Латвійської Республіки в одній із держав-членів Європейського Союзу, поширюється також на медичних працівників, які здійснювали професійну діяльність в Україні за основною спеціальністю, підспеціальністю, додатковою спеціальністю або лікувальним чи діагностичним методом, зазначеним у посвідченні та які є цивільними особами України.

(4) Згадані у частинах першій, другій та третій цієї статті медичні працівники (крім медичних сестер, помічників медсестер) працюють під керівництвом сертифікованого спеціаліста з відповідної спеціальності, стаж роботи якого за відповідною спеціальністю після отримання медичної довідки становить не менше ніж п'ять років. Медсестри та помічники медсестер повинні працювати під наглядом дипломованої медсестри, яка має не менше п'яти років професійного досвіду у цій професії.

(5) Компетентні органи мають право оцінювати та не вимагати у заявника всі документи, якщо є можливість засвідчитися про наявність документа про освіту заявника та здійснювану ним професійну діяльність за відповідною професією або спеціальністю в Україні. У цьому випадку компетентна установа вправі прийняти рішення про визнання професійної кваліфікації.

Стаття 14¹. Права цивільного населення України надавати послуги психолога

(1) Психолог, який є цивільною особою України, має право надавати послуги психолога цивільному населенню України незалежно від вимог, встановлених для психологів нормативними актами Латвії.

(2) Психолог, який є цивільною особою України та який здійснював професійну діяльність за межами Латвійської Республіки у державі-члені Європейського Союзу, державі-члені Європейської економічної зони або Швейцарській Конфедерації, має право надавати тимчасові професійні послуги психолога в Латвійській Республіці, якщо Рада із сертифікації психологів ухвалила рішення про професійну діяльність психолога, застосовуючи встановлений Кабінетом Міністрів порядок реєстрації або переоформлення психологів.

(3) Згаданий у частині другій цієї статті психолог працює під керівництвом психолога-супервайзера.

(4) Компетентні органи мають право оцінювати, а не вимагати всіх документів у заявника, якщо є можливість встановити документ про освіту заявника та здійснювану ним професійну діяльність за професією або спеціальністю психолога в Україні. У такому разі компетентне установа вправі прийняти рішення про визнання професійної кваліфікації.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

Стаття 15. Зайнятість цивільних осіб України у сфері освіти та спорту

(1) Цивільні особи України, які отримали кваліфікацію вчителя, мають право працювати вчителем незалежно від вимог, встановлених нормативними актами до професії вчителя, якщо вони беруть участь лише у здійсненні навчального процесу неповнолітніх цивільних осіб України.

(2) Цивільні особи України мають право надавати послуги з догляду за дітьми без урахування вимог, встановлених нормативними актами до постачальників послуг з догляду за дітьми, якщо ці послуги надаються лише щодо неповнолітніх цивільних осіб України.

(3) Цивільні особи України мають право працювати спортивними спеціалістами (тренерами) незалежно від вимог до спортивних спеціалістів, встановлених нормативними актами Латвійської Республіки, якщо вони беруть участь лише у здійсненні освітнього процесу неповнолітніх цивільних осіб України.

(4) Для викладачів професійної освіти та освіти за інтересами, а також викладачів іноземних мов загальної освіти, які є цивільними особами України, встановлений Кабінетом Міністрів порядок надання короткочасних професійних послуг за професією, що регулюється в Латвійській Республіці, також поширюється на роботу у сфері професійно-технічної освіти та вивчення іноземних мов.

(5) Вчителі, згадані у четвертій частині цієї статті, працюють у співпраці з учителем-наставником.

(6) Компетентна установа має право ухвалити рішення про визнання професійної кваліфікації за професією вчителя, не вимагаючи всіх документів від претендента, якщо є можливість переконатися у наявності документа про освіту та професійну діяльність за відповідною професією чи спеціальністю в Україні.

(З поправками, внесеними до закону від 24.03.2022 та від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 16. Винятки щодо деяких вимог до виконання обов'язків

(1) Роботодавець має право прийняти на роботу громадянина України навіть без знання державної мови такою мірою, наскільки це не заважає виконанню трудових обов'язків.

(2) У лікувальному закладі може працювати медичний працівник, який є цивільною особою України, якщо він може забезпечити необхідну для здійснення професійної діяльності медичного працівника комунікацію (наприклад, за допомогою перекладача), включаючи надання інформації пацієнтам у доступній формі, а також спілкування з практикуючими лікарями, персоналом підтримки медичних осіб та персоналом у медичному закладі.

(3) Аптека, оптовий торговець ліками або лікувальна установа можуть наймати провізора та помічника провізора, який є цивільною особою України, якщо вони можуть забезпечити необхідну для здійснення професійної діяльності комунікацію (наприклад, за допомогою перекладача), включаючи надання інформації клієнтам інформації у доступній формі, якщо це необхідно для виконання ними своїх обов'язків, а також спілкування з персоналом в аптеці.

(4) Щоб зареєструвати цивільну особу України в реєстрі водіїв таксі, що підтримується Управлінням автомобільного транспорту як особу, яка має право керувати транспортними засобами, здійснюючи комерційні пасажирські перевезення на таксі або здійснюючи комерційні пасажирські перевезення легковим автомобілем, не застосовуються вимоги до знання державної мови, а також обов'язок доводити, що стосовно особи не зареєстрована заборона на видачу посвідчень водія, якщо посвідчення водія видано за кордоном.

(5) Роботодавець має право прийняти на роботу цивільну особу України без проведення першої обов'язкової перевірки здоров'я відповідно до нормативних актів, що регламентують порядок проведення обов'язкової перевірки здоров'я протягом трьох місяців з дня укладення договору найму. Цей виняток не поширюється на первинний медичний огляд осіб, яких планується працевлаштувати на роботу за особливих умов відповідно до додатка 2 до Постанови Кабінету Міністрів № 219 від 10 березня 2009 року «Порядок проведення обов'язкового медичного огляду та осіб, зайнятих на роботах, пов'язаних із ризиком для здоров'я інших людей, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 447 від 24 липня 2018 року «Положення про роботи, пов'язані з потенційною небезпекою для здоров'я інших людей, та порядок проведення обов'язкових медичних оглядів» до додатка 2. *(у редакції закону від 10.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)*

Стаття 17. Зайнятість цивільних осіб України у фармацевтичній допомозі

(1) Порядок надання тимчасових професійних послуг за регульованою професією в Латвійській Республіці, встановлений Кабінетом Міністрів, поширюється також на провізорів та помічників провізорів, які є цивільними особами України.

(2) Особи, зазначені в частині першій цієї статті, працюють під безпосереднім керівництвом і в присутності провізора. *(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)*

Стаття 18. Забезпечення особистих та майнових прав та інтересів неповнолітніх без супроводу, які в'їжджають до Латвії

(1) З метою забезпечення захисту прав неповнолітнього, який в'їхав до Латвії без супроводу батьків (надалі – несупроводжувана дитина), та надання йому підтримки, голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду в односторонньому порядку приймає рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини.

(2) Усиновлення несупроводжуваної дитини заборонено.

(3) Особа, до якої прибуває несупроводжувана дитина, а також особа, якій у Латвії надано статус опікуна або усиновлювача, прийомної сім'ї або приймаючої сім'ї, або особа, з якою до Латвії прибула несупроводжувана дитина, може стати надзвичайним опікуном.

(4) Для того, щоб стати надзвичайним опікуном, особа подає заяву до сирітського суду, на території якого знаходиться несупроводжувана дитина. Особа, яка взяла на себе функції надзвичайного опікуна, не може згодом вимагати звільнення від цих обов'язків без поважної причини.

(5) До прийняття в односторонньому порядку рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини сирітський суд повинен негайно:

- 1) з'ясувати думку несупроводжуваної дитини про встановлення надзвичайної опіки, якщо дитина може її сформулювати з урахуванням свого віку та ступеня зрілості;

- 2) з'ясувати мотивацію особи, яка подала заяву про призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини, стати надзвичайним опікуном цієї несупроводжуваної дитини;
- 3) оцінити житлові умови особи;
- 4) запитати інформацію з Реєстру покарань;
- 5) запитати у Національної служби охорони здоров'я інформацію про те, чи внесено стосовно особи картку наркологічного хворого або картку хворого з психічними та поведінковими розладами в єдину електронну інформаційну систему сфери охорони здоров'я.

(6) Сирітський суд забезпечує, щоб особа, яка призначається надзвичайним опікуном, мала здібності та якості, необхідні для виконання обов'язків надзвичайного опікуна, та оцінює осіб щодо:

- 1) мотивації стати надзвичайним опікуном;
- 2) умов проживання;
- 3) здатності представляти несупроводжувану дитину в особистих відносинах.

(7) При оцінці відповідності особи до виконання обов'язків надзвичайного опікуна сирітський суд додатково до зазначеної у частині шостій цієї статті інформації враховує інформацію, надану Національною службою здоров'я про те, чи внесено стосовно особи картку наркологічного хворого або картку хворого з психічними та поведінковими розладами в єдину електронну інформаційну систему сфери охорони здоров'я, а також відомості з Регістру покарань, якщо такі є.

(8) Особи, зазначені у статті 242 Цивільного закону, не можуть бути надзвичайними опікунами, якщо цим законом не встановлено інше.

(9) В односторонньому порядку рішення приймає голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду, на території якого знаходиться несупроводжувана дитина. Це рішення також може бути прийняте, якщо несупроводжувана дитина не може пред'явити документ, що засвідчує особу. При зміні особою місця проживання разом із несупроводжуваною дитиною сирітський суд, який ухвалив рішення в односторонньому порядку, надсилає копії матеріалів справи про надзвичайну опіку до сирітського суду, на території якої знаходиться нове місце проживання особи, для нагляду за надзвичайною опікою.

(10) В односторонньому порядку рішення приймається протягом двох робочих днів із дня отримання заяви. Сирітський суд повідомляє про це надзвичайного опікуна несупроводжуваної дитини, Державну інспекцію із захисту прав дитини та соціальну службу місцевого самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини.

(11) Державна інспекція із захисту прав дитини складає та веде єдиний реєстр несупроводжуваних дітей та їх облік, щоб забезпечити надання необхідної інформації для воз'єднання несупроводжуваної дитини з її сім'єю, а також забезпечити стандартизований пошук інформації та статистичний аналіз.

(12) Обмін інформацією між Державною інспекцією із захисту прав дитини, муніципальною соціальною службою та сирітським судом здійснюється в електронній формі.

(13) Сирітський суд порушує справу про встановлення надзвичайної опіки, а також забезпечує фотографування несупроводжуваної дитини та її особистих речей та внесення цієї інформації до матеріалів справи.

(14) В односторонньому порядку прийняте рішення дійсне до повноліття несупроводжуваної дитини або до моменту колегіального прийняття сирітським судом рішення про припинення надзвичайної опіки. Інші рішення щодо забезпечення інтересів несупроводжуваної дитини сирітський суд приймає колегіально.

(15) Обов'язки надзвичайного опікуна полягають у:

- 1) представленні несупроводжуваної дитини у забезпеченні її особистих, законних та майнових інтересів на території Латвійської Республіки. Надзвичайний опікун не несе відповідальності за управління майном несупроводжуваної дитини, яка знаходиться за межами території Латвії;
- 2) співпраці з державними установами та установами місцевого самоврядування у забезпеченні особистих та законних інтересів несупроводжуваної дитини;
- 3) забезпеченні несупроводжуваній дитині умов проживання та догляду, що відповідають її віку та стану здоров'я (медичне обслуговування, виховання та освіта);
- 4) інформуванні сирітського суду про перешкоди, що суттєво впливають на здатність надзвичайного опікуна виконувати обов'язки надзвичайного опікуна у майбутньому;
- 5) негайно повідомити сирітський суд, якщо:
 - a) несупроводжувана дитина постраждала в нещасному випадку,
 - b) здоров'я несупроводжуваної дитини швидко погіршилося,
 - c) несупроводжувана дитина вчинила злочинне діяння,
 - d) несупроводжувана дитина втекла,
 - e) між несупроводжуваною дитиною та надзвичайним опікуном виникла конфліктна ситуація,
 - f) несупроводжувана дитина вмерла,

- g) має доступ до іншої інформації, яка може суттєво вплинути на майбутній догляд за несупроводжуваною дитиною;
- 6) *(виключена законом від 07.04.2022.)*
- 7) погодити виїзд несупроводжуваної дитини за межі держави з сирітським судом;
- 8) інформувати сирітський суд про зміну місця проживання несупроводжуваної дитини.
- (16) Надзвичайний опікун має право:
- 1) отримувати зазначену у статті 19 цього закону допомогу;
 - 2) отримувати муніципальні соціальні послуги поліпшення соціального становища несупроводжуваної дитини;
 - 3) звертатися до сирітського суду, який ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна над несупроводжуваною дитиною, у разі виникнення спору між надзвичайним опікуном та несупроводжуваною дитиною.
- (17) Обов'язки сирітського суду у нагляді за надзвичайною опікою полягають у наступному:
- 1) постійно стежити за діями надзвичайного опікуна щодо забезпечення особистих інтересів несупроводжуваної дитини, контролюючи, чи піклується надзвичайний опікун про виховання несупроводжуваної дитини з такою ж ретельністю, якою сумлінні батьки піклувалися б про виховання своєї дитини;
 - 2) не рідше одного разу в перші три місяці після встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна, а також не рідше одного разу на рік проводити перевірку умов проживання та догляду за несупроводжуваною дитиною в сім'ї екстреного опікуна та складати акт перевірки житлових умов;
 - 3) приймати рішення про усунення надзвичайного опікуна від виконання обов'язків надзвичайного опікуна та про тимчасове призначення опікуна або про поміщення несупроводжуваної дитини до прийомної сім'ї або встановлення тривалого соціального догляду та соціальної реабілітації, якщо сирітський суд виявить у поведінці надзвичайного опікуна недоліки, вади, жорстоке поводження чи загрозу життю чи здоров'ю несупроводжуваної дитини.
- (18) Згадані у цій статті причини, що перешкоджають призначенню особи як надзвичайний опікун, також є причинами для висловлювання надзвичайного опікуна, якщо вони виявляються після призначення надзвичайного опікуна. Надзвичайний опікун висловлюється у порядку, встановленому частинами дев'ятої та десятої цієї статті.
- (19) Голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду приймає в односторонньому порядку рішення про приміщення дітей до закладів тривалого соціального догляду та соціальної реабілітації (далі — установа з догляду за дітьми) протягом двох робочих днів з дня отримання відомостей про групу несупроводжуваних дітей на території її діяльності, із зазначенням у вирішенні найменування установи. Якщо до сирітського суду надійшла інформація про групу несупроводжуваних дітей на його території, які перебували в одній установі з догляду за дітьми на території України, голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду при прийнятті в односторонньому порядку рішення про приміщення несупроводжуваних дітей до установи з догляду за дітьми не оцінює можливість встановлення надзвичайної опіки над несупроводжуваною дитиною. Якщо установа з догляду за дітьми не може забезпечити догляд зазначеної групи, то сирітський суд може ухвалити рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна несупроводжуваній дитині.
- (20) Установа з догляду за дітьми може також надавати довгострокові послуги соціального догляду за несупроводжуваними дітьми в місцях, не зареєстрованих у реєстрі постачальників соціальних послуг, якщо місцем надання послуги є приміщення, придатне для проживання, освітлене та опалювальне, придатне для тривалого проживання людини та розміщення предметів домашнього побуту.
- (З поправками, внесеними до закону від 24.03.2022, що вступає в силу 26.03.2022.)*

Стаття 19. Допомога надзвичайному опікуну

- (1) Надзвичайний опікун отримує компенсацію за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомогу на утримання несупроводжуваної дитини, а також допомогу на купівлю одягу та м'якого інвентарю (наприклад, постільної білизни, ковдри, подушки, матраци), яка виплачується з бюджету самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна.
- (2) Винагорода за виконання обов'язків надзвичайного опікуна становить 171 євро на місяць, незалежно від кількості несупроводжуваних дитин.
- (3) Допомога на утримання несупроводжуваної дитини становить:
- 1) 215 євро за несупроводжувану дитину віком до семи років;
 - 2) 258 євро за несупроводжувану дитину віком до 18 років.
- (4) Для отримання винагороди за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомоги на утримання несупроводжуваної дитини та допомоги на купівлю одягу та м'якого інвентарю, надзвичайний опікун подає письмову заяву до самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна. Самоврядування розглядає зазначену заяву протягом 10 робочих днів після її отримання та приймає рішення про призначення або про відмову у призначенні компенсації за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомоги на утримання несупроводжуваної дитини та допомоги на купівлю одягу та м'якого інвентарю.
- (5) Допомога на купівлю одягу та м'якого інвентарю виплачується у розмірі, встановленому обов'язковими правилами самоврядування, який встановлений для дітей, поміщених у прийомну сім'ю. Замість зазначеної допомоги муніципалітет може надати одяг, взуття та інші предмети, необхідні для несупроводжуваної дитини.
- (6) Самоврядування може ухвалити рішення про надання необхідних додаткових послуг для покращення соціального становища несупроводжуваної дитини.

(7) Після досягнення несупроводжуваною дитиною повноліття самоврядування виплачує допомогу на утримання дитини самій дитині до досягнення нею 19-річного віку.

(8) Виплата згаданих у частині першій статті 19 цього закону допомоги припиняється в перший день місяця, наступного за місяцем, у якому настала одна з наступних обставин:

- 1) сирітський суд прийняв рішення про припинення надзвичайної опіки;
- 2) несупроводжувана дитина поміщена до закладу тривалого соціального догляду та соціальної реабілітації або знаходиться у місці позбавлення волі або соціально-корекційному виховному закладі;
- 3) надзвичайний опікун або несупроводжувана дитина, за яку виплачується допомога, померла або отримана інформація або документи про її відсутність;

(9) Надзвичайний опікун має ті ж права на отримання послуг, що надаються центром підтримки з догляду поза сім'єю, що встановлені в нормативних актах для центрів підтримки з догляду поза сім'єю для опікунів. Надзвичайний опікун укладає договір із центром підтримки з догляду поза сім'єю для отримання послуг.
(у редакції закону від 10.03.2022., з поправками, внесеними до закону від 07.04.2022, що вступає в силу 09.04.2022.)

Стаття 20. Винятки щодо легалізації документів

(1) Якщо у розпорядженні особи є видані в Україні офіційні документи, які необхідно подати або пред'явити до установи Латвії, відповідні установи мають право прийняти такі документи без легалізації із засвідченням (апостилем), якщо у зв'язку зі збройним конфліктом, спричиненим Російською Федерацією, не може бути дотримано вимоги щодо завірення офіційного документа (апостиль) відповідно до Гаазької конвенції від 5 жовтня 1961 р. про відміну вимоги легалізації іноземних офіційних документів. Якщо установа, в яку подається або пред'являється публічний документ, має обґрунтовані сумніви в його справжності і немає можливості розвіяти сумніви іншими способами, вона має право відмовитись від прийняття такого документа.

(2) Якщо у розпорядженні особи немає офіційного документа, виданого в Україні, який необхідно подати або пред'явити до установи Латвії, та отримати її від установ України неможливо у зв'язку із збройним конфліктом, спричиненим Російською Федерацією, відповідна установа з урахуванням обставин та у кожному конкретному випадку може допускати винятки, та у таких випадках не вимагати подання або пред'явлення відповідного документа.

(3) Якщо у розпорядженні особи немає чинного документа, що засвідчує реєстрацію акта цивільного стану, та отримати його від установ України неможливо у зв'язку із збройним конфліктом, спричиненим Російською Федерацією, але є такий документ, відповідно виданий установами Української ССР, він може бути прийнятий для подання або подання до відповідних установ Латвії.
(у редакції закону від 07.04.2022., що вступає в силу 09.04.2022.)

Перехідні положення

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

1. Держава оплачує допомогу, зазначену в частинах першій та третій статті 7, частині першій статті 12 та пункті 1 частини першої статті 13 цього закону, а також медичні послуги, що надаються цивільному населенню України, починаючи з 24 лютого 2022 року.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

2. Стаття 8¹ цього закону застосовується з 24 лютого 2022 року.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

3. Кабінет Міністрів видає згадані у частині четвертій статті 2 цього закону правила Кабінету Міністрів не пізніше 17 березня 2022 року.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

4. Зміна статті 13 цього закону щодо викладу другої частини у новій редакції та доповнення частини 2¹ вступає в силу з 21 березня 2022 року.
(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

5. Установам, зазначеним у частинах першій, другій та третій статті 2 та частині першій статті 3 цього Закону, не пізніше 28 березня 2022 року розпочати внесення до Реєстру фізичних осіб відомостей про цивільних осіб України, які бажають отримати підтримку або довгострокову візу.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

6. Управлінню у справах громадянства та міграції до 4 квітня 2022 року внести до Реєстру фізичних осіб відомості про цивільне населення України, яке не включено до нього до 27 березня 2022 року, відповідно до пункту 5 перехідних положень цього закону.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

7. У 2021/2022 навчальному році неповнолітня цивільна особа України у 9 та 12 класах має право складати іспити з предметів навчального закладу мовою меншини.
(у редакції закону від 24.03.2022., що вступає в силу 26.03.2022.)

8. Місцеві самоврядування подають звіт про витрати на підтримку цивільного населення України за лютий та березень 2022 року до 10 квітня 2022 року у порядку, встановленому частиною другою статті 13 цього закону.
(у редакції закону від 07.04.2022., що вступає в силу 09.04.2022.)

9. Кабінет міністрів видає згідно з частині сьомою статті 2 цього закону правила Кабінету міністрів до 14 квітня 2022 року.
(у редакції закону від 07.04.2022., що вступає в силу 09.04.2022.)

10. Для цивільної особи України, яка має право на відшкодування витрат на придбання лікарських засобів або виробів медичного призначення, протягом шести місяців, з 24 лютого 2022 року придбання лікарських засобів та виробів медичного призначення, відповідно до нормативних актів про порядок відшкодування витрат на придбання лікарських засобів та виробів медичного призначення, призначених для амбулаторного лікування, покриваються в повному обсязі в тому ж порядку, що і для особи, яка шукає притулку, і для особи, яка має статус особи, яка має потребу.
(у редакції закону від 07.04.2022., що вступає в силу 09.04.2022.)

Закон вступає в силу наступного дня після його оголошення.

Закон ухвалено Сеймом 3 березня 2022 року.

Президент держави *Е. Левітс*

У Рігі 4 березня 2022 року

© Офіційний видавець "Latvijas Vēstnesis"

